

Kőszegi Regula

Az egykori Bencés rendház és majdani gimnázium Kőszeg belvárosának is a szívében áll. 1948 június 16-n egyetlen tollvonással zárta be és államosította a kommunista pártállam 6500 általános iskola, 113 gimnázium, közel 100 tanítóképző társaságában. Egy ideig városlakókat költöztettek ide, majd a járási tanács költözött az épületbe. Egyik kísérlet sem bizonyult hosszú életűnek, a Rendház nem tűrte az erőszakot.

Benedictinus omnia aptus – a bencés mindenre alkalmas - tartja egy szólás. A kommunizmus apparátcsikjairól nem szól hasonló népi bölcsesség.

1990-ben az épületet visszakapták a bencések, akik a Kőszegen mély gyökerekkel rendelkező Isten Igéje Társaságra, a verbita atyákra bízta a működtetését. Kitartó kísérleteik ellenére nekik sem sikerült életet lehelni az egyre üresebben és reménytelenebbül tátongó, méreteiben impozáns székházba, amely a legutolsó időkig figyelmeztető jelként magasodott a város kellős közepén.

*

A 18. sz. végén II. József feloszlatta a bencés rendet. Úgy gondolta, a bencések nem voltak elég hasznosak az állam számára. 1802-ben Ferenc császár a tanítás feltételéhez kötötte működésük újra engedélyezését. A jezsuitákat pótlendő, a forradalmi és napóleoni eszmék ellen fel kellett vértetni az ifjúságot.

Ora et labora et lege

Az *Imádkozz, Dolgozz és Olvass!* intelmei a 19. századtól kiegészülnek a *Taníts!* parancsával. A jezsuita rend feloszlátását követően az iskoláiról akkorra már híres Kőszegen először a piaristák veszik kézbe az oktatást, hogy aztán 1815-ben jöjjenek a bencések. Egészen 1948 június 16-ig az ő szellemük a mértékadó a városban: megszűnik a vallási türelmetlenség, előtérbe kerül a helyi, városi közösség, **a gyengék és erősek számára egyaránt vonzó *modus vivendi*** keresése. A német nyelv monopóliumát az oktatásban felváltja a német-magyar kétnyelvűség. Az immár tanító rend új identitást hirdetett: módszeresen ápolta a magyarság tudatot. (Olyannyira, hogy később Bécs a szabadságharc előkészítésével vádolta őket). Ami a legfontosabb: a bencéseket a való világ és annak jobbítása jobban érdekelte a dogmáknál és hittételeknél. A tudáson és

bölcs belátáson alapuló cselekvő szeretet, a tolerancia, a befogadás, a közösségi élet, a szellemi és testi munka arányos elegye, az önmagad szüntelen tökéletesítésének halk de határozott parancsa közel másfél évszázadig sugárzott ki a városi életre.

*

Amikor jó fél évtizede megkerestem Asztrik püspököt, az akkori pannonhalmi főapátot a hírrel, hogy több más épülettel együtt a volt rendház felújítása is napirendre kerül, elkezdtek máig tartó töprengésünket egy közös munka lehetőségéről - ahogy mondtuk a „**Kőszeg - Pannonhalma tengelyen**”.

A bencés szerzetesség az európai kultúra egyik legfontosabb alakítója és mai napig hordozója. A monostorok a korai középkortól az oktatás, a tudomány, a gyógyítás központjai lettek, természettudományos és zeneelméleti munkák sora tanúskodik az antik tudás sikeres átmentéséről.

Ezzel a mai gesztussal talán sikerül nyilvánvalóvá tenni a bencés flow töretlenségét. Nursiai Szent Benedek öröksége már-már végzetesnek tűnő hosszú szünet után tovább hagyományozódik Kőszegen. A Benedict Hotel ugyan nem hitéleti és nem is oktatási központ, de az épületet megmentő törekvések abból a szomszéd Európa Házból indultak útjukra, ami már hosszú ideje a bencés hitvallás szellemiségével rokon elveket követő világi intézet főhadiszállása.

A folyamatosság csak látszatra tört meg, valójában töretlen. A felszín alatti hajszálgyökerekből, ismert vagy még felszínre hozandó kulturális örökségünkből táplálkozik.

A függetlenség szelleme és az összekapcsoltság ereje

Gondolt-e arra Szent Benedek a Monte Cassino-n, hogy regulái 1500 év múltán is követőkre találnak?

Vajon mit gondolt István király, mikor a Szent Márton hegyére építkező bencéseknek biztosította a közvetlenül a pápa felügyelete alá tartozást, kivonva ezzel Pannonhalmát a középkori (és máig tartó) honi hatalmi játszmákból?

Sejthette-e a jó három évtizede Kőszegre vetődött fiatalember és vele tartó barátai-kollégái, hogy a város ellenállhatatlan varázsát adó épületei közül is kiemelkedő bencés ház milyen feladatokat és kihívásokat tartogat a számára?

Tudta-e akkori mentora, Hankiss Elemér, hogy milyen szálakat köt össze, amikor elvitte őt Pannonhalmára találkozni Asztrik püspökkel?

Életünk Pannóniában a sűrített történelem e különös, csodálatos és megfoghatatlan kelyhében ezer szálon kapcsolja össze sorsunkat, többnyire láthatatlanul. Mégis vannak kegyelmi pillanatok, amikor feltárul, láthatóvá válik ez a szövődék.

Ebben persze a földön és az archívumokban két lábon járó történész és levéltárosok kollégáink és kolléganőink vannak igazán segítségünkre - az épületeket újjávarázsoló építészekkel műemlék-szakértőkkel egyetemben.

A tudásvágy és a hit, a kézzelfogható, feltárulkozó, épületekben és köztereken megtestesülő spiritualitás összeköt minket, reményt és erőt ad ezekben a felforgató és felfordult időkben. Ne feledjük: egyetlen határozott lépés a jó irányban és a káosz elkezd renddé alakulni.

Stabilitas loci

Ezt a lépést tette meg i.sz. 530 körül a közösségi élet szentje, amikor Dél-Itáliában megalakította kolostorát, megszervezte annak rendjét és nekifogott regulája megírásának. Ez a mikrokozmosz nagy hasonlatosságot mutat Pannonhalma és Kőszeg rendjével: dolgozz szüntelenül önmagad tökéletesítésén; légy befogadó a rászorultakkal, a gyerekekkel, az idegenekkel szemben; életed programja legyen egyszerű és épüljön a keresztény értékekre; de soha ne add fel a magasabb szintű szellemiség igényét; találd meg a szellemi és testi munka egyensúlyát; legalább napi két órát olvass!

Benedek, bár mindig Istenről beszélt, a tettek embere volt. Nagy lépést tett az önellátó gazdaság modelljének megteremtése felé - ha Pannonhalmára nézünk, látjuk ennek eredményét. Sokat meríthetünk ebből az akkori kaotikus világ felé fordulásból a mai kiszámíthatatlan időkben.

A bencés missziók rendre kolostor alapításával kezdődtek. Most egy volt rendház és gimnázium válik szálláshellyé egy olyan városban, amiből nem vészett ki a bencések szellemisége.

A Kőszeg KRAFT Bencés dimenzióval bővül, a most induló Pannon KRAFT Pannonhalmát az iASK-FTI első számú szövetségésévé teheti. Régióink - **Pannonia Superior - megújulása** nem korlátozódhat utak, vasutak,

fenntartható energiaforrások fejlesztésére (bár szívesen látnánk már megvalósulva őket).

A társadalom összetartó ereje, fenntarthatósága közös örökségünkben és értékeinkben rejlik. Nem tudhatja ezt senki jobban a bencés rend tagjainál. Mi is egyre jobban kezdjük ezt megtapasztalni itt a kőszegi műhely falai között.

Olvass, töprengj, cselekedj (ha lehet ebben a sorrendben)! Ezt üzeni a megújult épület, ami egy valódi összefogás szép és reméljük követhető-követendő példája. Kívánom, hogy váljon ez az új, Szent Benedekről elnevezett szálláshely az **autonómia, a reziliencia és a tolerancia** élettel teli szimbólumává. A kőszegi regula legyen e hármasság kezdőbetűiből összeálló **Kőszeg ART**.

Köszönjük, hogy eljöttek ide, hogy osztozzanak örömünkben és reményünkben, hogy nem töprengtünk és nem cselekedtünk hiába.

Köszönet illet mindenkit, akinek hite, tudása és kitartó elkötelezettsége nélkül ma nem állhatnánk és ünnepelhetnénk itt.